

स्वाहाभिजित्यै स्वाहेति” [१] इति । मित्रेणाग्नेन पुरुषेण धेयं सम्पादनीयं धनं ‘मित्रधेयम्’, । स्पृष्टमन्यत् ॥

अथ द्वितीयस्येष्टिं विधत्ते । “इन्द्रो वा अकामयत । ज्यैष्ठ्यं देवानामभिजयेयमिति । स एतमिन्द्राय ज्येष्ठायै पुरोडाशमेकादशकपालं निरवपन्महाब्रीहीणाम् । ततो वै स ज्यैष्ठ्यं देवानामभ्यजयत् । ज्यैष्ठ्यं ह वै समानानामभिजयति । य एतेन हविषा यजते । य उ चैनदेवं वेद । सोऽत्र जुहोति । इन्द्राय स्वाहा ज्येष्ठायै स्वाहा । ज्येष्ठाय स्वाहाभिजित्यै स्वाहेति” [२] इति । ‘ज्यैष्ठ्यं’ अतिशयेन प्रशस्तत्वं वृद्धत्वञ्च, ‘महाब्रीहयः’ स्थूलब्रीहयः । स्पृष्टमन्यत् ॥

अथ तृतीयस्येष्टिं विधत्ते । “प्रजापतिर्वा अकामयत । मूलं प्रजां विन्देयेति । स एतं प्रजापतये मूलाय चरुं निरवपत् । ततो वै स मूलं प्रजामविन्दत । मूलं ह वै प्रजां विन्दते । य एतेन हविषा यजते । य उ चैनदेवं वेद । सोऽत्र जुहोति । प्रजापतये स्वाहा । मूलाय स्वाहा । प्रजायै स्वाहेति” [३] इति । अत्र ‘प्रजापति’शब्देन निर्वृतिर्विवक्ष्यते । यद्यप्यसावुग्रदेवता तथापि हविषा तुष्टा सती न बाधते । किन्त्वनिष्टनिवारणेन पालयति । तस्मात् प्रजापतित्वमुपपन्नं कुलाचारस्य निर्वाहकाः पुत्रादिरूपाः प्रजा मूलमिति विशेय्यते । तथा स्वभृत्येष्वाप्तप्रजामूलबलमिति लोकैर्व्यवह्रियते, तादृशीमुभयविधां प्रजां लभेयेति ‘निर्वृतेः’ कामना । स्पृष्टमन्यत् ॥

अथ चतुर्थस्येष्टिं विधत्ते । “आपो वा अकामयन्त ।